

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришене "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS,
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертає ся, хіба що дописувачеві вразно зазначити, що бажав звороту своєї рукописи на случай її непоміщення та залучити поштову марку на її пересилку.

УСПІШНЕ ПЕРЕВЕДЕНЄ ПЕРШОЇ ЗБИЖЕВОЇ ПОЗИЧКИ В РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛИКАХ.

Телеграма з Москви датована 5. липня с. р. принесла вістку: що перша внутрішня збіжжева позичка в СРСР, згідно з Радянським Федеративним універсумом, досі зібрана вже підписи на 10,000,000 пудів збіжжя. На ту кількість селяни підписали безпосередно 4,000,000 пудів, робітники 3,000,000 а державні інституції також 3,000,000.

Що се таке та збіжжева позичка, яку швидко переведено в Радянській Федерації, та як вона була переведена?

Як повідомляють радянські газети, декрет про переведення збіжжевої позички видав Всесоюзний Центральний Виконавчий Комітет. Позичка має бути обіграна на кредити для сільського господарства, транспорту, промислу і т. п. Підписавши позичку робили вклади грошми, а отримують за них збіжжя. (Се відноситься переважно до живучих в місті, котрі будуть потребувати збіжжя.) Держава за посередництвом Державного Банку випускає облігації, вартості від 1 до 100 пудів жита кожда, а вєго разом на суму 10 мільйонів пудів жита. Те що підписують позичку, купують ці облігації за гроші.

Які є гарантії згаданої позички? Що забезпечує підписавши її, що радянська держава зверне їм за її гроші збіжжя? Адеж в Радянських Республіках брак збіжжя.

Позичка буде мати подвійне покриття. З одної сторони на Народний Комісаріат Продовольчости надано обов'язок утворити до часу викупу облігацій необхідний збіжжевий фонд з прибутків продовольчого податку. Однак, недовольчицьким сям, держава, на случай непередвиджених обставин, віддає зі свого золотого запасу 10 мільйонів рублів золотом на закупку збіжжя для сплати позички. Таким робом підписавши позичку мають повні гарантовані вложені ними гроші.

Облігації позички продавалися за 95 процент їх вартості, так що купуючий їх вже на самім початку виграв 5 процент. Позичка є короткочасна і підлягає звороту почавши від 1. грудня с. р.

Для селян збіжжева позичка дає ще особливі користі. Після декрету ВЦВК про позичку, облігації "підлягають приминанню їх органами Народного Комісаріату Продовольчости на рахунок зложеня єдиного натурального податку по означеній в облігації кількості жита". Се значить, що селянинові, купившому облігації позички, не треба вже буде складати продовольчого податку і тритати час і сили на довзі його до сепного пункту. При слабім транспорті в Радянських Республіках се є велика полєхка.

Та найважливіше її переведення в Радянській Федерації збіжжевої позичці є се, що вона усунула з обігу половину всіх паперових грошій, які находили ся в обігу з дня 1. мая с. р. А стало се в такий спосіб. В сім 1922 році видано в Радянській Федерації нові паперові рублі (а радше сказати грошеві знаки), які мають вартість 10,000 паперових рублів давнішого уживанія. Сих нових паперових рублів було в обігу з дня 1. мая 12 мільярдів. Ціна на пуд жита була назначена в позичці 600 нових рублів, отже 10 мільйонів пудів збіжжя по 600 рублів робить 6 мільярдів рублів, се є половину паперових грошій, які були в обігу з початком мая с. р. Таким робом переведена позичка зробила надзвичайно велику прислугу Радянській Федерації, усунувши з її плечей половину тягару паперових грошій. Зменшені о половину паперових грошій причинило ся без сумніву до піднесеня вартості рубля, яка все падала і падала. В сім отже і заключаєть ся одна з найбільших користей переведеної позички.

Радянські газети на самім розпочатку першої збіжжевої позички привязували до неї велику вагу і покладали на ню великі надії. Вони писали, приміром, що про збіжжеву позичку приходять ся говорити скупними викладами і цифрами, однак за сею сухою матерією скриваєть ся жива душа революції, в сім відкриваєть ся чистиний вихід з господарської руїни. "Генуя не дала нам кредитів", писали радянські газети, "і нам, приходять ся спасати себе покищо власними скромними средствами". Надії радянської преси, як бачимо, не звели і збіжжева позичка зістала переведена повні. Се є велика пєбєда робітництва і селянства Радянських Республік на фронті господарської відбудови краю. Се свідчить також, що пролетаріат в Радянських Республіках, хоч і поволі, але всетаки власними силами починає відбудовувати своє господарство.

ПО НАМІЧЕНОМУ ШЛЯХУ.

Генуя відкрила закордонному капіталові очи на дійсний став річий, дійсне співвідношенє сил між ним і радянськими республіками. Виявило ся, що ми від дипломатичної сутички не тільки не полєтїли шкєрєбєртє, але й не похитнули ся. На слідок сього була низка угод з окремими державами. Число сих угод ростє з кожним днем. І хто знає — чи до часу "остаточного, генєрального вирішеня" в Гадзі радянського питання ми не зможемо перерахувати держави, які ще не погодили ся з радянськими республіками, по пальцях на одній руці.

Зараз маємо новий договір У.С.Р.Р. — з Чехословащиною. Крім тої економічної користі, яку нашому господарству обіцяє устале зносині з сією молодогою індустриальною країною, навіть при незручностях транзиту товарів — угоду з чехословацькою республікою можемо витати як новий крок наперед до остаточного визнаня У.С.Р.Р. за міжнародний політичний чинник.

Пророчтєва що-до неминучости угод з нами держав заходу кождої з окрема після провалу "генєральної угоди" — здійснюють ся в повному розмірі. Втративши надію зробити нас "біленькими" — капіталісти заходу починають любити нас "червоненькими", перифразуючи відомє прислів'є. Але ми ні на одній момент не забуваємо, що тільки сила наших костий і м'язів, наша робота по зміненю радянської економіки — вбереже радянські республіки від тиску занадто сильних об'ємів капіталу і виведе на рівний шлях розвитку.

В. Блакитний.

СХІДНА ГАЛИЧИНА ПІД РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ А ПОЛЬСЬКО-ШЛЯХОЦЬКИМ ПАНОВАНЄМ.

(Лист до Редакції.)

Бремєн, Сакс., 7. липня 1922.

Товаришу Редактор!

Недавно тому приїхав я зі старого краю, з борщівського повіту, і хочу дєшо розказати про тамошнє жите, яке було підчас радянської власти, а яке підчас розбійничої, шляхоцької Польщі.

Хотяй нераз робітникам вже й приходилось чути про те, але і я хотів би ще потвердити ті події, яких був маючим свідком. В 1920 р. через два місяці була там радянська власть. Такого вільного жита, як тоді, народ ніколи ще не знавав. Спомагав їм чим тільки міг, бо бачив в ній свого визволителя і опікуна. Чув себе тоді живим еством на землі. Чому так? Тому, що власть ся була в його руках. Нарід цілого повіту вибрав повітовий революційний комітет. Так само кожде село вибрало сільський ревком. Шо невіді сходили ся члєни сільських ревкомів до повітового ревкому і там нараджували ся над справами цілого повіту. Землю поміщицьку, монастирську, і поміщицьку розділено поміж селян. Три часті відомо земного обробляючий мав собі забрати, а четверту часть віддав Червоній Армії, котра прогнала пасожитів з Галичини і стояла на сторожі тамже.

Головою борщівського ревкому був Мих. Вереміський, бувший поручник петрушевичівської армії. Сей товариш багато поклав сили на зорганізованє ріжних відділів. Між иншими відділами був зорганізований педагогічний курс, на котрім підготовлявєть ся учителів до радянських трудових шкіл. Шо невіді ученики сего курсу були вислані на село організувати читальні. Політичний відділ 14-ї армії жертував багато книжок до читальні. Був зорганізований союз молодіжи, де були виклада, на котрих молодіжці побирали науку. Була також кухня бідноти, де всі бідні побирали харч. Політичні комісарі і тов. Вереміський устроювали з часта мітинги. Люди масами приходили і слухали з одушевленєм. Можна з сего бачити, шо нарід горнув ся до сєї власти і був задоволений, бо на кождім мітингу поспівувалась буря обітєсів. Аматорський кружок давав часто представления, на які вступі був вільний. Часто були забави, на яких музика грала безплатно. Голова ревкому танцював з мійськими дівчатками. Не було такої ріжничї, як за инших властей.

Неоднє не освідомлений говорити, шо большевики, то Жиди і Москалі. А я через два місяці жив з ними і бачив, шо всі члєни ревкому і всі співробітники були місцеві люди, а не Москалі. Підчас радянської власти не було ні одного пана, буржуа, всі втікали разом зі шляхоцькими військами, бо знали, шо за сєї власти треба буде прингнати спину. Радянська власть сказала "хто не робить той не їсть". А багато було ще осталося таких легкохлібників, шо жили з праці других. До таких належали і скєпарі (торговички). А шо зробила з ними радянська власть? Заборонила торговлю, а їх весь товар сконфіскувала і передала повітовій кооперативі, звідки мали розділити по сільських кооперативах. Були щє й такі, шо говорили, шо працювати не будуть, бо грошій настільки мають, шо можуть вижити ними кілька літ. Аби щє і сих змусити до роботи, належєно грошеву контрольбушію, і тим способом радянська власть стяннула легкий житєвий осередок, і примусила таких панків прингнати спину. Але на превеликий жаль робітників і селян, радянська власть мусіла уступити перед хижацьким наступом шляхоцьких військ.

З приходом польських і петлюрівських військ, наступило для народа правдивє лекє. Всіх робітників і селян, котрі були члєнами ревкомів, чи

там якого небудє союзу, чи мїліції — арештували і без жадного прєслуханя били немилосердно. Навіть музикантам дісталось за те, шо грали "Інтернаціонал". Такого арештованого клади на стїд, закламбовували хусточкою уста, наклали на голову коц, один жовнір тримав за голову, другий за ноги, а два били нагамами до крові. Неоднє товариш умілав з болю. Перед домом, в яким відбувалась екзєкуція, стояла товпа жінок і ридала в небоголоси, але на то ніхто не звертав уваги. Товариша Дробинька, який має близько 50 літ, так страшенно били, шо сєй через два рази був умлів. Потім побитих замкнули у місцевім арешті, а відтак відправлено до Львова в Бриґадки. Межи арештованими находились товаришки Бачинська і Лаврукова. Сі тільки сиділи в місцевім арешті. Тов. Бачинська була смертельно хора в арешті, однак звільнити не хотїли. Аж по довгім зволіканю звільнили на просьбу місцевих буржуїв.

Але і для инших робітників і селян не було лучше. Примусова праця на поміщицьким полі і реквизиція навістїла їх. Народ вигнаний під примусом працювати на буржуа (то вже приходив приказ від вишого уряду). Накладали на селян реквизицію хлїба і скота, бо урядники і військові не мали що їсти. Се-забирание хлїба від селян називалась Польща "офіційною реквизицією" і платила за те "максимальну" ціну, але та ціна вглядом торговельної ціни ривалась за четверту часті. І за шо бідний селянин мав постарати одіж на себе, коду в торговлі не було означеної ціни, а тільки треба було дати, скільки торговчик зажадав. Заробити не було де ані одного цента. Нафти і соли не було, а за цукор то навіть нема що говорити. Тільки експозитор достарчала шо місяця по топі соли і по пів літри нафти на кату. Того всего було на один тиждень, а три тижні без соли і без свїтла. Пани лажили таку ціну на опалові дрова, шо годі було докупити. Дорожня чим день гіршала.

Просвітна робота не стояла лучше. Читальні і инші стоварищеня польська власть позачинила і не давала дозволу на відновленє. Страшенно були прєслєдувані Українці, а передовсім ті, котрі були співробітниками революції. Часопис "Вперед" не була допущана в полосу перебуваня радянської власти.

Однак там робітники і селяни не траять надї на радянську власть, бо за два місяці пізнали її добре. Тепер пізнали ріжницю вільного а скотованого жита.

Тов. Редактор! Если сей лист є гідний до помїщення в часописі, то просивим помїстити його, щоб товаришки, котрі не жили під рад. властю ані під польською, почувли від того, котрий бачив те все і знавав на своїй скірі.

З товариським привітом,
Н. Стусс.

ЕСТОНІЯ ГОДИТЬ СЯ НА РОЗ ОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

РЕВАЛЬ, 8. липня. — Естонське правительство дало прийнятну відповідь на письмо, яке було вислало правительство Совітської Росії до сусідних держав; пропонуючи їм конференцію в справі взаємного розоруженя.

У своїй відповіді естонське правительство заявляє, шо в принципі годить ся на такую конференцію, але жадає ше деяких близших вясненєв.

Хоч Фінляндія і Латвія дали виминаючу відповідь, в совітських кругах панує переконанє, шо вони згодять ся взяти участь в конференції після одержаня близших поясненєв. Найбільше загадочним є становище Польщі і Румунії, які, стоячи під розказами Франції, правдоподібно не візьмуть участі в конференції.

Остап Вишняк.

РІЧ ПОСПОЛІТТА ПОЛЬСЬКА.

(Дуже популярний історично-географічно-політично-економічний нарис.)

Територія.

Річ Посполіта Польська, або Польонія, або просто собі Кійками бють "бидло". Кійок захід від держави української радянської і межує вона з нею так званім польським кордоном, завжди спокійним і певним.

Польська рєпублика своєю територією тягнєть ся або простягаєть ся. На схід вона тягнєть ся до Злобунова, а від нього вгору й вниз, як зазначено в Рижській мировій угоді, на північ вона тягнєть ся за Литву, на південь вона тягнєть ся до Карпат, а на захід вона простягаєть ся аж-аж-аж. Генєн аж за Горішний Шлєск вона на захід простягла ся. Є відомости, шо Польонія має тенденцію ше далі простягати ся, і маємо дєвнєсть, шо вона таки витягнєть ся: "Од можа до можа" — як кажут.

Населєнє.

Национальним своїм складом населєнє Річи Посполітї Польської поділяєть ся: 1) На Українцїв; їх найбільше, посїдають вони широкі простори на Волині, Поділю, Галичині, Холмщині і Підляшю; 2) на Литовцїв і Білорусь, шо посїдали Віленщину, а тепєр з власної волі нічого не посїдають, а посїдає їх Жєлізновський; 3) на Німцїв; живуть Німці на захід, там де була крєпись Німєччина і 4) на невеличку купку тубильцїв, Полєкїв, шо живуть посередині Річи Посполітї Польської. Живуть Поляки в своїй державі на підставі законів, бо якби не було Поляків, не було-б і польської держави. Річ кождому зрозумїла.

Соціальним своїм станом населєнє в Польській Річи Посполітї поділяєть ся на три основні групи: 1) на "прощє пана", 2) на "бидло" і 3) на "пєсєкєв". Прощє пана — здебільшого засєлєно центр, де-як ми вже зазначили, є невеличка купка Полякїв; бидло — численє населєнє Поділя, Волині, Галичини, Підляша і Холмщини; пєсєкєв — найгустїше населєнє Західної Польщі (Шлєск і т. п.). На півночі населєнє мїшанє — "пєсєкєв" і "бидло". В центрі, на Поділю, Волині, Галичині, Підляшю і по всіх инших крєсах є ще комуністи, але не можемо з певністю сказати чи вони живуть, чи лише мїжють ся шляхом четвертованя їх і посадки, про шо "прощє пана" дуже клопочуть ся.

Чимало трапляєть ся "бидла" і в центрі — по фабриках та по заводах. Є в того "бидла" спеціальний чабан — ППС, зветь ся. Харчі в чабані хахайськї.

Характерно і зовсім незвичайно для економічної географії, шо найбільше населєнє в Польщі нічим не займаєть ся, а ним, населєнєм, усі займають ся. В сьому полягає головна праця польської рєпублики.

Промисловість.

Промисловість так, як і скрізь, поділяєть ся на добувальну й обробну. Обробна промисловість так і зветь ся — обробна, а добувальна — трохі инакше. Зветь ся вона в Польщі — добувальна. Але тут нічого не влієш — се вже виключно від характеру самої польської мови залежить. В самій промисловості польської, в її, сказати би, суті — помічаємє кольсальну ріжницю проти промисловости инших країн. Як ми знаємо, скрізь по державах в промисловости додержують ся такї послїдовности: з початку добувають, а потім обробляють. А в Польщі навпаки — з початку обробляють, а потім вже, обробивши, добувають. Якраз з сього приводу приклади — Галичина. Оброблена за допомогою Франції, ретельно і остаточно добуваєть ся. Добивають нещодавно оброблену Віленщину, добуваєть ся Волинь, Горішний Шлєск і т. и.

Флора і Фауна.

Із флори дуже густо ростє дуб. Із дуба роблять кійки. Кійками бють "бидло". Кійок має два кінці, про шо "прощє пана" не знають.

Фауна богата. Сила в Польщі ріжного звїрства, шо з центра пересуваєть ся на "оброблені" місцевости. Се звїрство своє хатнє. Останніми часами помічаєть ся чимало забїгаго звїря, шо росташував ся на польській території; забїгаючи колд-не-коли на лєви на територію сусідних держав. Звїря сього не нищать, а навпаки, підготовують і нацьковують. Помічаємо, шо останними часами звїр почав линяти, дивити ся на схід і вє. Весь сєй процес звїрячий зветь ся, за Бремєм: "зміна вїх".

Із птїць, найрозповсюдженїйший у Польщі птах — білий ожєл (орєл). Се такий собі білий птах, шо літає в сторчовому становищі; з розтопченими ногами й випнутим черевом. Характерно, шо не птах сидить у підситку, а підситок сидить на нїм. В лєпах має кійочок. Яєць не несе, птїця в сьільським господарстві не корисна, а скорше шкідлива. Розплоджуєть ся олійними фарбами, ротатійними машинами й шитвом золотом на рожево-білому тлі. Сама не кричить, а де пролетить, — все стогнє.

Із риби дуже багато в Польщі-судака по польськї.

Із худоби багато розводять коров, овец, кіз. Худоба їде на виробництво фляків.

Державний устрій.

Польща — рєпублика. Рєпублика польська — домкратична, як кажут Поляки, тобто управляєть ся домкратами. Є сойм. Се парламент, вибраний на основі пропорціонального, рівного, загального, вільного-й таємного галасованя. Переважає галасованє таємне. Уряд опираєть ся на сойм, сойм опираєть ся на уряд — словом, обопільне опєрте. Вверхшєть ся ся вся зворушавна єдність "бєльведєром", з паном начальником держави, на чолі. Се організація християнського типу, проти мїлітаризму, підпирєть ся ксьондзами.

Польща за час своєї довгої історії пережила чимало трагедій, дідали її безмежнє число раз. Сама на собі зазнала кривди людської сили, через те й ставить ся дуже прихильно до инших народів, долею скривджених, і всіх пригортає до себе.

Як в державі демократичній — є всі свободи... Дуже поширена воля зібрань. Всі волелюбї збирають ся беззастанно в задалєгїдї призначєні місяці під пильною охороною державною. Безмежно гуляє воля друку (не друку! — так саме особливостє польської мови. О. В.). Необмежена воля совісти: для совісти нема ні меж ні перепон.

Взагалі, держава хороша. Добросусідська. Цікавить ся сусідським добром пильнїше, як своїм. І зрозумїло стає, чоґо скрізь на широким просторах Річи Посполітї Польської найбільше населєнє її бадьорєспїває:

"Єше Польска не згїнєла". — І почуваеть ся в тих спївах надія...

Забув сказати, шо державнє обєднанє польських племен почав Попїл. Князь такий був. Попїлом, значить, польська держава почала ся. Се ще було до 870 року.

Чим се все кінчить ся — не знаю: я не хиромант.
 ("Червоный Перєць")

Великий недобір в державнім бюджеті Італії.

РИМ, 7. липня. — Рада міністрів перевела на вєчерашнім засїданю дискусію над звітом міністра фінансїв, який виказує, шо недобір за рік 1921—1922 буде вносити 6½ мільярдів лірів, а за рік 1922—1923 4 мільярдів лірів.

КОМУНІСТИ В АМЕРИЦІ АГІТУЮТЬ ЗА ЗАГАЛЬНИМ ЗЕЛІЗНИЧНИМ СТРАЙКОМ.

НЮ ЙОРК, 10. липня. — "Ню Йорк Таймс" доносить, шо Комуністична Партія розвинула серед зелїзничних робітників агітацію, визнаючи їх до загального зелїзничного страйку і отвертого повстаня проти правительства. У виданій відозві визнає вона страйкулючих робітників, щоб легковажили "індженкшен" і виступили проти американської армії.

Відозви підписані Дж. Дейвісом, секретарєм головною виконавчого комітєту Комуністичної Партії Америки. В заголовку відозви містить ся поклик:

"Зелїзничні робітники! Ви мусите обєднати ся і здавити своїх ворогів!"

"Вкїнци "Юнаїтєд Стєйтс Рєйлард Лєйбор Борд" показав свої кїгті", говорить ся у відозві. "Він виявив себе як представник капіталістичної клєси, а тимсамим як ворог клєси робітничої. Він є правительствєною агенцією, а само правительство являєть ся орудементом капіталістичної клєси.

"Урядники Вєлікої Чїрки, які бють ся виступити до боротьби з сєю державною агенцією капіталістичної клєси, їй повинують ся і зраджують члєнство. Житє юнї є загрожєно в кождій галузі зелїзничної індустрії.

"Вї, рядові робітники, мусите принєволити до акції Вєлікої Чїрки. Коли їх урядники не схочуть приступити до спільної боротьби проти зелїзничних магнатів, тоді ви мусите вїзвати рядових робітників Вєлікої Чїрки проти їх урядників і викликати страйк понад їх головами.

"Не позволяєть "Рєйлард Лєйбор Бордові" здержати страйк. Не повинуйте ся "індженкшенам" федеральних властей, які будуть проти вас вєднати слуги капіталізму, які засїдають на судєвських криєлах. Коли правительство зарядить вислєнє військ в страйкулючий дїстрїкт для охорони страйколомів, робітники, які працюють на поїздах, повинні відїзвати ся і перевозити, бо їх ціною є зробити вїдлїм в рядках робітничої клєси і зломити страйк.

"Лучше є до спільної боротьби! Проголосить загальний страйк! Проч з "Рєйлард Лєйбор Бордом"! Не зваяжайте на судєвські зарбони! Здержать військо, закї воно вас здержать! А пєбєда буде по вашій сторони!"

ЗІД-ПОЛЬСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ СОЮЗІВ.

ВАРШАВА, 8. червня. — Звіт з конгрєсу польських професійних союзів у Кракові виказує, шо професійні союзи числять 1.116 відділів з 492,000 члєнів.

Значна часта польського робітництва находить ся ще в ріжних націоналістичних і католицьких союзах.

На конгрєсі прийшло до завязтїи боротьби між комуністичними і соціал-демократичними прихильниками. Прихильники соціал-демократів при підмозі польського правительства здобули перевагу, готосуючи за злукою з Амстердамським Інтернаціоналом. Через страх перед комуністами на конгрєсі не позволе но промовляти комуністичному послєви Ланьшюком ані навіть відчитати привітного письма від Комуністичної Партії Німєччини.

В кождім однак случая даєть ся завважити, шо вплив комуністів в польських професійних союзах постійно зростає.

Фашисти зніщили друкарню соціалїстів.

БОЛЬОНІЯ, Італія, 8. липня. В каварні Ольмо відбулась тут сьогодня кровава боротьба між фашистами і робітниками. До шпиталю забрано трох тяжко ранених людей.

Відтак фашисти напали на приміщенє соціалістичної часописи "Пролїтаріато" і цілковито його зніщили. В крєвничій робітничого кооперативного товариства фашисти заложили шкоду на 50,000 лір.